

Ahol erdő van, maradjon továbbra is erdő

A politika megingatni készül azt a svájci alapelvet, miszerint az erdőterület nem csökkenhet. A Pro Natura* elhatárolja magát az ilyen irányú törekvésektől, a hegyi erdőterületek növelésének kérdéséhez azonban rugalmasan viszonyul.

Bernben az erdő lett az utóbbi időben a feketebárány. A parlamenti előterjesztések egész sora helyteleníti, hogy a fák túl gyorsan nőnek, az erdőt túl szigorúan védik, az erdőgazdálkodás túlzottan szabályozott. Egyes javaslatok szerint az erdőt mint a táj egy elemét szintén be kellene vonni a területrendezésbe. Ahhoz, hogy megértsük, hogy mi rejlik az ilyen felvetések mögött és hová vezethetnek ezek a szándékok, meg kell vizsgálni a dolgok hátterét.

A legtöbb országgal ellentétben Svájcban növekszik az erdőterület. Ez a növekedés természetes azokon a területeken, melyeket már nem művelnek – az erdőleltár szerint az utolsó 21 évben az átlagos növekedés 47 km² volt évente, ami több mint 10 hektárt jelent naponta. Mindez elsősorban a magasabban fekvő régiókra érvényes, az Alpokban, illetve az Alpok déli oldalán. Más régiókban, így az ország középső részén és az alpesi turistaközpontokban is, az erdőterület nagysága állandó. Sőt ezeken a helyeken növekvő nyomás nehezedik az erdőkre a települések terjeszkedése miatt.

Nem a törvények hatására növekszik az erdőterület

Svájcban még érvényben van az a törvény, mely szerint az erdőterületet nem szabad csökkenteni. Ha kivételes esetben mégis engedélyezik az erdőirtást, akkor azt az adott területen egyenértékű erdővel kell pótolni. Az erdőirtás alatt általában az erdők lakó-, illetve mezőgazdasági területté való átalakítását értjük. A fakitermelés nem tekinthető irtásnak, miután a terület a felnövekvő újulat révén továbbra is erdő marad.

Az erdőterület jelenlegi növekedésének azonban nem ez a törvényi előírás az oka, sokkal inkább az a mezőgazdálkodási gyakorlat, mely elősegíti az egykori legelők beerdősülését, melyek művelése már nem kifizetődő.

Az erdőnek az ember, illetve a természet számára nyújtott sokféle hasz-

nát és előnyét tekintve egy nagyméretű erdőterület alapvetően jó dolog. A parlagterületek beerdősülése nem jelent mást, mint hogy a természet visszaveszi azt, amit az ember elhódított tőle. Egykor Svájc területének háromnegyedét erdő borította, jelenleg ez az arány 31%. A természet szempontjából nem jelent problémát, ha az ország egyes területein ismét helyreáll az eredeti állapot. Az emberi hatásnak nem kell mindenütt érvényesülnie.

Ugyanakkor az erdőterület növekedése a természeti és kulturális értékek, illetve a tájképi vonzerő csökkenéséhez is vezethet. Gyakran előfordul, hogy az erdő az extenzív művelésű, elszórta cserjékkel tarkított legelők irányába terjeszkedik, melyek fajkészlete igen változatos. Ezért a Pro Natura Egyesület támogatja az ökológiai szempontból értékes területek célzott kezelését. Miután nyilvánvalóan hiányzik az agrárérdek ezeknek a területeknek a műveléséhez, ezért a fenntartáshoz közpénzre van szükség. Erre a célra a Pro Natura Egyesület a mezőgazdasági költségvetésből megfelelő források elkülönítését szorgalmazza.

Erdősítések helyett értéknövelő intézkedések

Azt a svájci szabályozást, mely szerint a nemzeti erdőterület nem csökkenthető, a Pro Natura Egyesület sikeres modellnek tekinti, ezért nem kíván ezzel kapcsolatban vitába bocsátkozni. Azokban a régiókban azonban, ahol az erdőterület növekszik, a jövőben a már meglévő lehetőségeket kell kihasználni, vagyis az engedélyezett erdőirtásoknál az erdősítéssel szemben a természet- és tájvédelmi intézkedéseknek kell elsőbbséget adni. Az ilyen intézkedések például a többszintes erdőszegélyek kialakításától vagy az erdőrezervátumok létrehozásától egészen a szárazon rakott kőfalak építéséig terjedhetnek. Ennek megfelelően a Pro Natura Egyesület a jogszabályban meghatározott erdőfogalom rugalmas értelmezését támogatja: Az erdővel határos legelőterületek beerdősülése akár évtizedekig is eltarthat, ezért a Pro Natura Egyesület azt javasolja, hogy ezeket a területeket hosszú távon ne erdőként tartsák számon. Jelenleg a beerdősülő területeket legkésőbb 20 év elteltével mindenhol az erdő kategóriába sorolják.

A Pro Natura Egyesület szerint egyes parlamenti indítványok túl messzire mennek, és kedvezőtlen eredményre vezetnének. Ilyen például az a javaslat, hogy Svájc egész területén – tehát nem csak a hegyvidéken, ahol az erdőterület növekszik – az erdőirtásokat ne kelljen erdőtelepítéssel kompenzálni a kiemelt mezőgazdasági, valamint ökológiai és tájképi szempontból értékesebb területek kímélése céljából. Ez ahhoz vezetne, hogy az ország intenzíven művelt vidékein az erdőterület minden irtás alkalmával csökkenne.

Egy másik indítvány szerint az erdőterületet a területrendezési gyakorlatban a települések és a mezőgazdaság igényeinek kellene alárendelni. Ebben az esetben azonban a települések igényeinek semmi sem szabna gátat. A Pro Natura Egyesület határozottan tiltakozni fog az ilyen változtatások ellen, mert az semmiképpen sem engedhető meg, hogy éppen az Erdők Nemzetközi Évében döntsének az erdőterületek kárára.

Marcus Ulber, a Pro Natura Egyesület erdő- és területrendezési szakértője (Svájc)

Megjelent a Pro Natura magazin 1/2011. számában (<http://www.pronatura.ch/magazin>)

Fordította: **Jacsman János**
Lektorálta: **Papp Mónika**

Égig érő erdő

Megkezdődött a „Bosco Verticale” elnevezésű tornyok építése Milánóban. Érdekessége, hogy az épületeket növényekkel vonják be kívülről, így úgy fognak kinézni, mintha egy égig érő erdő nőne az olasz város közepén. Különleges építkezésbe fogtak Milánóban. Az észak-olasz városban két – egyenként 27 emeletes – felhőkarcoló épül, melyekbe egy hektárnyi erdőt fognak beültetni. A növények a házak falán és a kiugró erkélyeken kapnak majd helyet. 730 fát, ötezer bokrot és megközelítőleg 11 ezer darab talajtakaró növényt helyeznek el a tornyokon...

http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/egig-ero-erdot-epitenek-2068910

* Pro Natura: Svájc legrégebbi és legnagyobb közhasznú természetvédelmi civil szervezete